

СИЛАБУС навчальної дисципліни

КУЛЬТУРНИЙ ПРОФІЛЬ ЄВРОПИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ЧЕРНІГІВСЬКИЙ КОЛЕГІУМ»
ІМЕНІ Т.Г. ШЕВЧЕНКА

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ
ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ ТА
СОЦІОГУМАНІТАРНИХ
ДИСЦИПЛІН ІМЕНІ
О.М. ЛАЗАРЄВСЬКОГО

КАФЕДРА
ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ ТА
МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

Освітній ступінь
Галузь знань
Спеціальність
Освітньо-професійна програма
Кількість кредитів
Рік підготовки, семестр
Компонент освітньо-професійної програми
Дні занять
Мова викладання
Консультації

Викладач

Контакти

бакалавр
03 Гуманітарні науки
032 «Історія та археологія»
«Історія та археологія»
4
3 рік, I (V) семестр
вибірковий
згідно з розкладом
українська
щовівторка 13.05–14.20 (303 кабінет, з
можливістю дистанційної роботи на платформах
ZOOM та Google-class).
кандидат історичних наук, доцент
Кеда Марина Костянтинівна
E-mail: kedam@meta.ua
Facebook Messenger Marina Keda

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Культурний профіль Європи» присвячена історії формування основних культурних складових європейської цивілізації. Планується на один семестр і передбачає 4 кредити ЕСТС (120 годин аудиторної і самостійної роботи).

Хронологічно дисципліна охоплює основні етапи становлення європейської культури від епохи античності до культури Метамодерну. Значну частину матеріалу присвячено вивченню творів європейського мистецтва від грецької скульптури й архітектури до сучасних постмодерністських шедеврів. Чому Акрополь, Капітолій і Голгофу називають трьома пагорбами європейської цивілізації, чи таким вже «темним» був період середньовіччя, як колумбів обмін вплинув на формування харчового профілю пересічного європейця, які наукові відкриття найбільше змінили Європу, що таке кіберкультура, звідки взялось сучасне мистецтво і як його розуміти, і чому європейці найщасливіші – ці, та багато інших питань є предметом обговорень на лекційних і практичних заняттях.

Формою підсумкового контролю якості знань, навичок, вмінь студентів є захист колективного або індивідуального проєкту-презентації вибраного твору європейського походження з колекцій регіональних музеїв.

ФОРМУВАННЯ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

- ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.
- ЗК 6. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 7. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК 8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.
- ЗК 9. Здатність бути критичним і самокритичним.
- СК 1. Усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і процесами в минулому та сучасності.
- СК 4. Здатність використовувати у професійній діяльності наукові праці та інформаційно-довідкові видання (бібліографічні довідники, путівники до архівних фондів, архівні описи тощо), сучасні інформаційно-пошукові системи.
- СК 5. Здатність відшуковувати необхідні для освітньої та наукової діяльності історичні джерела (архівні та опубліковані документи, етнографічні, картографічні матеріали, музейні експонати, археологічні артефакти і т. п.).
- СК 8. Здатність використовувати у фаховій діяльності знання гуманітарних та соціальних наук, вміння аналізувати, оцінювати і прогнозувати політичні, економічні, культурні й соціальні події та явища.
- СК 10. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією.
- СК 13. Здатність визначати причинно-наслідкові зв'язки розвитку людської цивілізації, основні етапи її становлення.
- СК 14. Здатність визначати загальні закономірності та особливості історичного розвитку країн світу, визначати місце історії України у контексті світової історії.

ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ ТАКОЖ СПРИЯТИМЕ ПОСИЛЕННЮ НАСТУПНИХ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

- ПРН 1. Знати найважливіші факти історичного минулого українського народу і історії людства загалом, а також мати більш глибокі знання про певний історичний період або проблему.
- ПРН 2. Розуміти контекст і причини відповідних історичних подій та використовувати ці знання у професійній діяльності.
- ПРН 4. Володіти понятійно-категоріальним апаратом історичної науки, професійно оперувати науковими термінами, прийнятими у фаховому середовищі.
- ПРН 5. Вміти працювати з письмовими, речовими, етнографічними, усними, архівними та іншими історичними джерелами.
- ПРН 6. Виявляти взаємозв'язки між процесами у минулому та на сучасному етапі, аналізувати суспільні процеси в історії України у контексті європейської та світової історії.
- ПРН 13. Розуміти загальні та специфічні риси історичного розвитку різних регіонів України, Європи та світу, фактори, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот, ефективно співпрацювати з носіями різних історичних та культурних цінностей.
- ПРН 15. Застосовувати набуті спеціальні компетентності на широкому громадсько-політичному та суспільному рівнях, аргументувати важливість соціальних функцій історика в сучасному суспільстві.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль		Лекції	Семіна	С/р	Лекції	Семіна	С/р
			рс./ практ.			рс./ практ.	
		Денна форма			Заочна форма		
Змістовий модуль 1.	Тема 1. Відкриваючи Європу: основи культурної ідентичності.	2			2		2

	Тема 2. Антична культура: витоки європейської цивілізації	2	4	8		2	8
	Тема 3. Формування та функціонування середньовічної культури.	2	2	4			8
Змістовий модуль II. Європа на шляху до модернізації.	Тема 1. Нова доба – нові герої: Європа відкриває себе.	2		4	2		4
	Тема 2. Основні риси Ренесансної культури.	2	2	4		2	6
	Тема 3. Титани Ренесансу: майстри живопису.	4	4	8	2		8
	Тема 4. Астрономи та відьми: становлення європейської науки.	2					8
	Тема 5. Солодка історія: кава, цукор, шоколад.	2		4	2		6
Змістовий модуль III. Свобода vs рівність: витоки і особливості сучасної культури.	Тема 1. Початок модернізації. Зародження свободи та рівності.	2		4		2	6
	Тема 2. Західноєвропейська культура XIX ст.		2	4			6
	Тема 3. Західноєвропейська культура XX ст. - початку XXI ст.	4	4	4	2		8
	Тема 4. Європейське мистецтво в регіональних колекціях.	2		32			34
	РАЗОМ - 120	26	18	76	10	6	104

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Афіньська демократія як феномен.

1. Демократія: основні терміни і концепції.
2. Особливості афіньської демократії.
3. Формула неможливості демократії: Парадокс Кондорсе і теорема Ерроу.

Тема 2. Стародавній Рим і європейська культура.

1. Періодизація та особливості культури стародавнього Риму.
2. Правова система та її вплив на сучасну Європу.
3. Інженерні досягнення римських архітекторів. Громадські споруди Стародавнього Риму. Театральне та циркове мистецтво.
4. Особливості скульптури та живопису.

Тема 3. Християнство та його вплив на європейську культуру.

1. Поширення християнства в Європі. Особливості раннього християнства. Сучасна карта.
2. Головні принципи догматики, культури та організації в християнстві.
3. «Велика Схизма» 1054 р. та її значення в історії християнської церкви.
4. Вплив Реформації на соціо-культурний розвиток Європи.

Тема 4. Умови формування Ренесансної культури та її роль.

1. Історичні умови формування культури Відродження.
2. Ідейні витоки Ренесансу. Гуманістичний ідеал людини.
3. Початок формування експериментальної науки.

Тема 5. Північне Відродження.

1. Основні риси Північного Відродження.
2. Ян ван Ейк.
3. Ієронімус Босх.
4. Пітер Брейгель Старший.
5. Альбрехт Дюрер.

Тема 6. «Король художників, художник королів»: історія в картинах Пітера Пауля Рубенса. (Case-Study)

1. «Вісімдесятилітня війна» та її вплив на культуру Європи.
2. Ранні роки та італійський період діяльності Рубенса.
3. Антверпенський період (1609-1621 рр.)
4. Дипломатична служба.
5. Останні роки (1630-1640).

Тема 7. Європа в пошуках щастя: оптимізм XVIII–XIX ст.

1. Раціоналізм як світогляд та методологія епохи Просвітництва.
2. Оптимізм у трактуванні Спінози, Лейбніца та Вольтера.
3. Архітектура та живопис модерну.

Тема 8. Інтернет та цифрова культура XXI ст.

1. Інформатизація суспільства як виклик традиційним культурам.
2. Диджиталізація як нова стратегія 2020. Виклики диджиталізації.
4. Вплив Інтернету на розвиток культури. Кіберкультура.

Тема 9. Гендерна культура в ЄС.

1. Історія становлення гендерної культури Європи.
2. Гендерна політика в ЄС. Гендерна стратегія.
3. Ідея та цінності гендерної рівності в політиці.
4. Перспективи імплементації європейської гендерної політики в Україні.

...

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

1. Балух В.О. Коцур В.П. Культура Античності. К. 2016. 632 с.
2. Балух В.О. Культура ранньомодерної Європи: підручник для вузів / Василь Олексійович Балух, Віктор Петрович Коцур. – Харків : Фоліо, 2017. – 495 с.
3. Бродель Ф. Матеріальна цивілізація, економіка і капіталізм. В 3 т. М., 1986–1992.
4. Еко У. Історія Європейської цивілізації. Епоха Відродження. Наука і техніка. Харків.: Фоліо, 2020. 528 с.
5. Фергюсон Н. Цивілізація. Як Захід став успішним. К.: Наш формат, 2018. 488 с.
6. Харарі Ю.Н. Homo Deus. Людина божественна. За лаштунками майбутнього. К.: Book Chef, 2018. 512 с.
7. Харари Ю.Н. Sapiens. Краткая история человечества. М.: Синдбад, 2020. 512 с.

ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Студент має право:

- вільно висловлювати свої думки усно або письмово, аргументуючи їх знаннями провідних засад освітнього менеджменту, економіки, права тощо;

- вносити пропозиції щодо формування та реалізації власної освітньої траєкторії; активізації власної самостійної пізнавальної діяльності, форм і методів проведення аудиторних занять;
- відпрацьовувати пропущені заняття в установленому порядку; для студентів денного відділення дозволяється без санкцій пропустити не більше 2-х занять без поважної причини.
- отримати індивідуальні консультації у викладача.

Студент зобов'язаний:

- відвідувати заняття всіх видів відповідно до встановленого дирекцією розкладу, запізнення на заняття допускається тільки з поважних причин;
- брати активну участь у роботі під час аудиторних занять, дотримуватися правил етичної поведінки, поважати думки та права інших студентів і викладача;
- виконати самостійну (контрольну) роботу, підготовка якої є обов'язковою умовою допуску до екзамену. Студент, який не подав контрольну роботу, до екзамену не допускається.
- набрати під час вивчення навчальної дисципліни мінімум 60 балів.

Політика щодо дедайннів та перескладання. Пропущені з поважної причини заняття дозволяється відпрацьовувати впродовж **двох тижнів** після завершення дії поважної причини і при наявності документа-підстави (довідки, розпорядження про індивідуальних графік відвідування тощо).

Політика щодо академічної доброчесності. Студенти керуються нормами «Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти в національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка» (Наказ Ректора № 383 від 27.12.2019 р. зі змінами і доповненнями від 23.12.2020 (https://drive.google.com/file/d/1TggRAFOn49g08VcMd_XsZHGYnNpm5LPs/view)). У процесі навчання та при підготовці контрольної роботи заявляються забороняються плагіат, фабрикація та фальсифікація результатів, списування, хабарництво.

Політика щодо викладання. Викладання навчальної дисципліни відбувається на засадах студентоцентризму, антропоцентризму, гуманізму, поваги до соціокультурного плюралізму.

Розподіл балів (денне відділення)

Види контролю	Кількість	Бали	Загальна кількість балів
Робота на лекційному занятті	13	2	до 26
Робота на практичному занятті	9	5	до 45
Індивідуальні завдання, підготовка доповідей на конференції, статей	1	10	до 10
Залік	1	25	до 25
Усього:			до 100

Розподіл балів (заочне відділення)

Види контролю	Кількість	Бали	Загальна кількість балів
Робота на лекційному занятті	5	2	до 10
Робота на практичному занятті	3	15	до 45
Самостійна робота: Підготовка есе ¹	1	20	до 20
Залік	1	25	до 25
Усього:			до 100

¹ Підготовка есе є обов'язковою умовою допуску до заліку. Студент, який не подав завчасно есе, до заліку не допускається.

ПРО ВИКЛАДАЧА

кандидат історичних наук, доцент кафедри
всесвітньої історії та міжнародних відносин
Кеда Марина Костянтинівна

Досвід роботи в міжнародних проєктах, дотичних до тематики дисципліни:

2019 – дотепер – керівник (chairholder) проєкту ЄС програми Еразмус+ напряму Жан Моне «Культурний вимір Європи» № 611810-EPP-1-2019-1-UA-EPPJMO-CHAIR <https://nuchkerasmus.wixsite.com/culde/our-team>

2018–2019 – менеджер проєкту ЄС програми Територіального співробітництва країн Східного партнерства (ЕaPTC) № 83265672 «Від малих місцевих музейних форм до широкого транскордонного культурного співробітництва» <http://dnieprparom.net/>

2016–2017 – менеджер (з 2017р. – керівник) проєкту Міжнародного фонду «Відродження» «Ромські студії в ЧНПУ» <https://www.facebook.com/ChernihivRomaniStudies/?fref=ts>

2015–2018 – керівник проєкту ЄС програми Еразмус+ напряму Жан Моне «Концепт Європи: від ідеї до реалізації» <https://www.facebook.com/groups/concept.of.europe/?fref=ts>

Основні публікації (в хронологічному порядку):

1. Кеда М.К. Проблеми медієвістики в творчій спадщині М. Петрова (1826–1887). *Вісник Східноукраїнського національного університету*. 2001. № 4 (38). С. 8–88.
2. Кеда М.К. Історія Реформації XVI ст. у висвітленні М. Петрова. *Вісник Чернігівського державного педагогічного університету*. Випуск 15. Серія: історичні науки. № 1. Чернігів, 2002. С. 47–51.
3. Кеда М.К. Актуальні проблеми історії нового часу у спадщині Михайла Петрова. *Актуальні проблеми вітчизняної та світової історії: Матеріали Других всеукраїнських драгоманівських читань молодих істориків*. Київ, 14 березня 2008 р. К.: Вид-во НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2009. С. 222–228.
4. Кеда М.К. Вивчення історії Нового часу в українських університетах XIX ст. *Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г.Шевченка*. Випуск 73. Серія: Історичні науки. № 6. (2009). С.154–159.
5. Кеда М.К. Ранньомодерна історія Європи в студіях Михайла Петрова. *Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г.Шевченка*. Випуск 87. Серія: Історичні науки. № 8. (2011). С. 151–157.
6. Кеда М.К. Практикум з історії Середніх віків країн Європи та Америки : Навч.-метод. посіб. для студентів пед. вишів. Чернігів : Вид. Лозовий В. М., 2011. 264 с.
7. Дятлов В. А., Кеда М. К. Итальянская тема в творческом наследии В.К. Пискорского. Пискорський В. К. Флорентійський збірник / Упорядники: Кеда М.К., Новікова О. О., Пічугіна І. С. Київ-Москва-Чернігів: ИВИ РАН, 2013. С. 19–35.
8. Кеда М. К. Западноевропейское средневековье на страницах журнала «Вера и Жизнь». *Вісник Чернігівського національного ун-ту*. Випуск 123. Серія: історичні науки. № 10. 2014. С. 152-156.
9. Кеда М.К. Ідеї об'єднаної Європи за доби середньовіччя та епохи Відродження. *Європейський Союз: від ідеї до імплементації*. / Упорядники: М.К. Кеда та ін. Навч.-метод. посібник. – Чернігів : Десна-Поліграф, 2017. С. 43–97.
10. Кеда М.К. Євроінтеграційні змагання у XV ст. *Вісник ЧНПУ*. Вип. 145. 2017. № 12. С. 23–29.
11. Кеда М.К. Середньовічні сценарії об'єднання Європи: Respublica Christianorum vs Imperium Romanum. *Концепт «Європа» : Навчальний посібник / Ващенко А.В., Гаврилов В.М., Дятлов В.О., Казимір В.А., Кеда М.К., Соломенна Т.В.* Чернігів: Десна-Поліграф, 2018. С. 23–59.